

## Nr 287.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående disposition för visst ändamål av det för budgetåret 1941/42 anvisade förslagsanslaget till avlöningar vid statens veterinär-bakteriologiska anstalt; given Stockholms slott den 30 maj 1941.*

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredraganden hemställt.

## GUSTAF.

*Thorwald Bergquist.*

---

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 30 maj 1941.*

### Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, ANDERSSON, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Föredraganden, statsrådet Bergquist, anför efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet:

I skrivelse den 19 mars 1938, nr 122, hemställde riksdagen i anledning av en inom riksdagen väckt motion, II: 145, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning om vidtagande av särskilda statliga åtgärder för utforskande, förebyggande och bekämpande av svinsjukdomar inom landet samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde giva anledning. Genom beslut den 6 maj 1938 uppdrog Kungl. Maj:t åt lantbruksstyrelsen och medicinalstyrelsen att gemensamt verkställa den av riksdagen begärda ut-

redningen samt att med berörda utredning jämte det förslag, som därav kunde föranledas, inkomma till Kungl. Maj:t.

Under erinran härom ha *lantbruksstyrelsen* och *medicinalstyrelsen* i skrivelse den 30 april 1941 uttalat sig för att med hänsyn till rådande knapphet på animala födoämnen vissa åtgärder i angivna syfte vidtoges utan avvaktan å utredningens avslutande. Ämbetsverken ha därvid anfört i huvudsak följande.

De skadeverkningar, som svinsjukdomarna förorsaka landets jordbrukare, äro betydande. Under nu rådande förhållanden är det av alldeles särskild vikt att till det yttersta söka minska sjukdomsfrekvensen för att i görligaste mån förbättra livsmedelsförsörjningen. Med anledning härav har fråga uppkommit, huruvida icke omedelbara åtgärder borde vidtagas för att intensifiera bekämpandet av svinsjukdomarna.

Det är härvid att märka, att det i många fall är förenat med stora svårigheter att endast genom patologisk-anatomiska, bakteriologiska eller liknande laboratorieundersökningar fastställa anledningen till inom djurbesättningar inträffade sjukdomsfall och dödsfall. Ofta erfordras därför jämväl ingående kliniska undersökningar och utredningar rörande bland annat de hygieniska förhållandena och utfodringen av djuren i den besättning, där sjukdomen förekommer. Särskilt i fråga om svinsjukdomar är det för diagnostiken och den etiologiska utredningen av betydelse att verkställa undersökningar på platsen. Sjukdomar inom svinbesättningar hava nämligen ofta sin grund i bristande hygien och andra förhållanden, som endast kunna konstateras genom undersökning på vederbörande gård. Den ökade dödlighet bland smågrisar, som på sista tiden synes hava uppkommit, torde sålunda till stor del få tillskrivas de genom tidsförhållandena försämrade möjligheterna för rationell utfodring. Statens veterinärbakteriologiska anstalt, vilken är den statliga institution som det åligger att utföra undersökningar i berörda hänseende, saknar emellertid i allmänhet möjlighet att låta utföra utredningar av det slag, varom här är fråga, enär anstalten icke äger tillgång till för sådant ändamål erforderlig personal. Anstalten söker visserligen i förekommande fall i görligaste mån införskaffa erforderliga uppgifter genom tjänsteveterinärerna men dessa sakna som regel erforderliga specialkunskaper för att på ett tillfredsställande sätt kunna verkställa utredningar i nu ifrågavarande hänseenden. Svinsjukdomarna äro nämligen i stor utsträckning förhållandevis outforskade och svåra att bedöma, och utan specialutbildning är det mången gång icke möjligt att utreda anledningen till inom en svinbesättning utbruten sjukdom. På grund av angivna omständigheter kan diagnostiken och den etiologiska undersökningen av svinsjukdomar i många fall icke bliva tillförlitlig, och det säger sig självt, att bekämpandet av sagda sjukdomar under sådana förhållanden måste bliva ineffektivt. Det är med hänsyn härtill icke förvånansvärt, att klagomål anföras över att veterinärbakteriologiska anstalten icke kunnat utröna anledningen till inom svinbesättningar utbrutna sjukdomar eller kunnat lämna anvisningar huru dessa på ett verksamt sätt skola bekämpas.

Såsom torde framgå av vad ämbetsverken anfört försvåras bekämpandet av svinsjukdomarna för närvarande i hög grad av att statens veterinärbakteriologiska anstalt icke äger möjlighet att genom sakkunnig personal låta verkställa undersökningar på platser, där vissa svårare eller mera omfattande svinsjukdomar utbrutit. Enligt ämbetsverkens mening skulle bekämpandet av svinsjukdomarna i väsentlig mån underlättas, om en särskild befattningshavare med specialutbildning på ifrågavarande område kunde anställas för

att verkställa utredningar av angivna art. Med hänsyn till den stora betydelse som en dylik befattningshavares verksamhet under nu rådande förhållanden skulle få för landet bör enligt styrelsernas uppfattning denna fråga omedelbart upptagas till prövning. Att redan nu förfoga över en befattningshavare för berörda ändamål synes ämbetsverken vara av synnerlig vikt även ur den synpunkten att så snart som möjligt få i gång utforskandet, förebyggandet och bekämpandet av svinsjukdomarna inom landet samt för insamlande och bearbetning av redan förefintligt undersöknings- och statistiskt material.

Beträffande de närmare detaljerna rörande den ifrågasatta befattningshavarens arbetsuppgifter och anställningsform ha ämbetsverken anfört, att befattningen lämpligen syntes böra knytas till statens veterinärbakteriologiska anstalt såsom en särskild konsulentbefattning. Det skulle åligga befattningshavaren att på uppdrag av anstalten företaga tjänsteresor till de platser, på vilka utredningar rörande anledningen till uppkomsten av sjukdomar inom svinbesättningar kunde behöva företagas, samt att gå ämbetsverken tillhanda vid utredningar om svinsjukdomarna, och dessutom skulle befattningshavaren, då han icke vore på tjänsteresor, ha att arbeta inom veterinärbakteriologiska anstaltens diagnostiska avdelning bland annat i syfte att vinna ökad erfarenhet och fortsatt utbildning. Befattningen borde vara förenad med i huvudsak samma löneförmåner, som tillkomma den för kastsjukebekämpandet vid anstalten inrättade konsulentbefattningen, och borde i anslutning härtill förenas med ett arvode, ungefärligen motsvarande lön i lönegraden Eo 24, jämte rörligt tillägg och kristillägg. Medel till bestridande av ifrågasvarande lönekostnader ävensom övriga kostnader för befattningen syntes ämbetsverken lämpligen böra utgå av anslag till »Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar». Alternativt härmed kunde emellertid ifrågakomma att för ändamålet anlita de för statens veterinärbakteriologiska anstalts verksamhet anvisade anslagen.

*Statskontoret* har den 19 maj 1941 avgivit infortrat utlåtande över framställningen och därvid anfört i huvudsak följande.

På grund av den i ärendet förebragta utredningen vill statskontoret icke motsätta sig anställandet vid statens veterinärbakteriologiska anstalt av en konsulent för svinsjukdomar. Icke heller har ämbetsverket något att erinra mot att denne konsulent erhåller arvode ungefärligen motsvarande de löneförmåner, vilka tillkomma en extra ordinarie befattningshavare i 24:e lönegraden. Under omförmålan, att dessa löneförmåner å 1-ort (23 löneklassen) för närvarande belöpa sig till inalles 9,651 kronor 60 öre för år, får statskontoret alltså förorda, att sagda arvode bestämmas till 9,500 kronor om året i ett för allt.

Då emellertid här är fråga om en fast arvodistbefattning vid veterinärbakteriologiska anstalten, lär det arvode, som kan komma att fastställas för befattningen, svårligen kunna utgå av det under riksstatsens nionde huvudtitel uppförda förslagsanslaget till Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Övriga utgifter, utan torde för utbetalande av nämnda arvode i stället böra anlitas samma huvudtitels förslagsanslag till Statens veterinärbakteriologiska anstalt: Avlöningar. Härför lär dock erfordras riksdagens medverkan. Statskontoret föreslår fördenskull, att framställning avlåtes till riksdagen om medgivande att den i anstaltens avlönings-

stat upptagna anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, må anlitas för utanordnande av omhandlade arvode.

Statskontoret har i sitt utlåtande härjämte berört frågan om grunderna för rese- och traktamentsersättning till ifrågavarande befattningshavare.

*Före-  
draganden.*

I likhet med myndigheterna anser jag, att inrättandet vid statens veterinärbakteriologiska anstalt av en befattning såsom konsulent i svinsjukdomar skulle vara av värde för den särskilt under nuvarande förhållanden synnerligen angelägna intensifieringen av kampen mot dylika sjukdomar. Jag anser mig därför böra biträda myndigheternas förslag om inrättandet av en dylik befattning från och med budgetåret 1941/42. Befattningen torde böra förenas med ett arvode av 9,500 kronor för år, vilken utgift lämpligen bör bestridas från anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, under förslagsanslaget till Statens veterinärbakteriologiska anstalt: Avlöningar. Då nämnda anslagspost, ehuru för nästa budgetår upptagen förslagsvis, icke avsetts för detta ändamål, torde på sätt statskontoret anfört böra inhämtas riksdagens medgivande att anlita densamma för utanordnande av ifrågavarande arvode.

Under åberopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att från den i avlöningsstaten för statens veterinärbakteriologiska anstalt upptagna anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, må tills vidare under budgetåret 1941/42 utgå ett arvode av 9,500 kronor till en vid anstalten anställd konsulent i svinsjukdomar.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:  
*Gustav T. Roupe.*